

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa P. E. i M. G.
przeciwko Urzędowi Miasta K.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 7 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 6 listopada 2014 r., sygn. akt IV Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od każdego z powodów na rzecz strony pozwanej
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwoty po 120
(sto dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2014 r., IV Pa [...], Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. po rozpoznaniu apelacji pozwanego Urzędu Miasta K. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w K. z dnia 26 czerwca 2014 r., IV P [...], w sprawie z powództw P. E. i M. G. o przywrócenie do pracy: 1) zmienił w całości wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że powództwa oddalił; 2) zasądził od powoda P. E. na rzecz pozwanego kwotę 2.033 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz 3) zasądził od powoda M. G. na rzecz pozwanego kwotę 2.040 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od wyroku Sądu drugiej instancji obaj powodowie wnieśli (wspólną) skargę kasacyjną, w której zarzucili naruszenie prawa materialnego (art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz art. 94 pkt 9 k.p.), a także naruszenie prawa procesowego (art. 233 § 1, art. 231 i art. 328 § 2 k.p.c.). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powodowie wywiedli, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości odnoszących się do problematyki kryteriów doboru pracowników do zwolnienia „w kontekście specyfiki pracowników-funkcjonariuszy straży gminnej”. Zdaniem skarżących, należy rozstrzygnąć następujące kwestie: 1) „czy (Y) kryterium efektywności w pracy oparte na systemie punktacji uzależnionej od ilości mandatów można uznać za rzetelne i sprawiedliwe”; 2) „czy (Y) zasady punktacji skutkujące, że pracownicy otrzymywali różną ilość punktów za te same czynności (taka sytuacja dotyczyła strażników wykonujących pracę w biurze lub przy obsłudze fotoradaru, za którą otrzymywali różną ilość punktów za te same czynności, w różnych czasookresach) można uznać za rzetelne i sprawiedliwe”; 3) „czy zastosowanie przez pozwanego punktacji, w której pracownicy biurowi, którzy wykonywali w danym dniu pracę poza pracą w biurze, także pracę w patrolu otrzymywali punkty za pracę biurową lub na fotoradarze, tak jak gdyby pracowali cały dzień, a dodatkowo punktowani byli za pracę w tym dniu w patrolach w ramach interwencji można uznać za rzetelne i sprawiedliwe”; 4) „czy (Y) kryterium - karalności - ilości udzielonych danemu strażnikowi tzw. wytyków formy karania pracowników nie wynikającej z Kodeksu pracy, ustawy o straży gminnej, ustawy o pracownikach samorządowych, ani też innych przepisów, w tym wewnętrzne formy karania pracowników można uznać za rzetelne i sprawiedliwe” oraz 5) „czy zastosowanie przez pozwanego przy tych samych kryteriach doboru pracowników do zwolnienia, różnych zasad punktacji wobec pracowników typowanych do zwolnienia - innych zasad wobec pracowników biurowych i wykonujących prace na fotoradarach, a innych wobec pozostałych pracowników - można uznać za rzetelne i sprawiedliwe”. Zdaniem powodów, w sytuacji, gdy pracodawca ustalił „zasady postępowania, a zwłaszcza kryteria doboru pracowników do zwolnienia”, to przedmiotowe kryteria powinny być

zastosowane jednakowo do wszystkich pracowników; jakiegokolwiek odstępstwa od przyjętych reguł wymagają „przekonującego uzasadnienia”, czego pozwany Urząd nie wykazał w procesie. Powodowie wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i wydanie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przez przywrócenie ich do pracy na poprzednich warunkach zatrudnienia, a także o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a w każdym razie o zasądzenie od powodów zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Powodowie uważają, że wniesiona przez nich skarga powinna zostać rozpoznana, gdyż w sprawie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia kilku istotnych kwestii prawnych pozostających w związku z wykładnią przepisów „art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 8 k.p. oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 marca 2003 r.”. Tej argumentacji Sąd Najwyższy jednak nie podziela i dlatego przedstawione przez powodów okoliczności nie mogą uzasadniać przyjęcia skargi do rozpoznania. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika w sposób oczywisty, że podstawą materialnoprawną rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji (o oddaleniu powództw) nie był art. 8 k.p. ani tym bardziej przepisy art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. Sąd odwoławczy na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego doszedł do wniosku, że powodowie nie korzystali ze szczególnej ochrony przed wypowiedzeniem stosunku pracy (jako działacze związkowi), natomiast przyczyna wypowiedzenia wskazana w

pisemnych oświadczeniach pozwanego pracodawcy o rozwiązaniu umów o pracę była prawdziwa, a nie pozorna, skoro okazało się, że w pozwanym Urzędzie rzeczywiście dokonano redukcji personelu. Dodatkowo Sąd Okręgowy wywiódł, że zastosowane przez pozwanego pracodawcę kryteria doboru pracowników do zwolnień („ilość punktów za poszczególne czynności”) miały usprawiedliwienie w stanie faktycznym sprawy i były miarodajne dla oceny zasadności roszczeń zgłoszonych w pozwie. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika także, iż pracownicy (strażnicy miejscy) objęci procedurą zwolnień „mieli realny wpływ na wysokość punktów za poszczególne czynności”. Zdaniem Sądu drugiej instancji, zastosowane przez pozwanego Urząd kryteria doboru do zwolnień (oparte na efektywności pracy) miały więc obiektywny charakter. Po przeanalizowaniu całego materiału procesowego zgromadzonego w sprawie Sąd odwoławczy doszedł zatem do przekonania (odmiennego niż Sąd pierwszej instancji), że wypowiedzenie powodom umów o pracę było uzasadnione i nie naruszało przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie. Oznacza to, że podstawę materialnoprawną orzeczenia Sądu Okręgowego o oddaleniu roszczeń zgłoszonych w pozwie był art. 45 § 1 k.p. W tej sytuacji nie występuje - postulowana przez powodów we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania - potrzeba wykładni „budzących poważne wątpliwości” przepisów art. 8 k.p. oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. (które nie stanowiły podstawy wyrokowania Sądu drugiej instancji). Wykładnia tych przepisów nie miałyby bowiem żadnego znaczenia dla wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Co do sugerowanej potrzeby wykładni art. 45 § 1 k.p. w kontekście oceny, czy zastosowane przez pracodawcę kryteria doboru do zwolnienia (oparte na systemie punktacji za „efektywność” wykonywanych czynności) były „rzetelne i sprawiedliwe”, to trzeba zauważyć, że ta regulacja prawa materialnego należy do kategorii przepisów prawa zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone), wobec czego z natury ma charakter ogólny, a jej zastosowanie jest ściśle uzależnione od konkretnych okoliczności faktycznych. Już z tej przyczyny kwestia prawidłowej interpretacji art. 45 § 1 k.p., nie może być uznana za argument świadczący o potrzebie rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego

lub wykładni przepisu (przepisów) prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283 oraz z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 252/08, LEX nr 736733). Dodatkowo należy wskazać, że w świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego pracodawca ma prawo doboru pracowników do zwolnienia i wykonując to uprawnienie (w sytuacji, gdy procedura „zwolnień grupowych” nie jest stosowana) wcale nie musi opracowywać na piśmie kryteriów doboru lub wydawać regulaminu określającego zasady postępowania w sprawach dotyczących pracowników objętych zamiarem zwolnienia z pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 r., I PK 19/03, Prawo Pracy 2004 nr 10, s. 33). Istotne jest natomiast, że gdy takie zasady zostały już ustalone (co dotyczy zwłaszcza określenia kryteriów doboru pracowników do zwolnienia), to z założenia powinny być zastosowane jednakowo do wszystkich pracowników, zaś ewentualne odstępstwa w tym zakresie wymagają przekonującego uzasadnienia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 258/11, OSNP 2013 nr 11-12, poz. 128 i z dnia 14 marca 2013 r., I PK 243/12 (LEX nr 1448686).

Z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku wynika, że pozwany Urząd w sposób sformalizowany i jawny (przez wydanie załącznika do zarządzenia wewnętrznego w sprawie zmniejszenia zatrudnienia w obrębie grupy zawodowej strażników miejskich) opracował kryteria doboru pracowników-strażników miejskich do zwolnienia z pracy. Kryteria te były powodom (wszystkim pracownikom) znane, a co najważniejsze miały jednakowe zastosowanie wobec wszystkich pracowników Urzędu, którzy znajdowali się w podobnej sytuacji, jak powodowie. Tymi ustaleniami Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a powodowie dla uzasadnienia potrzeby rozpoznania skargi nie powołali się (wprost) na okoliczność, że przy wypowiedaniu umów o pracę zostali potraktowani gorzej niż pozostali strażnicy miejscy (że pracodawca w sposób nieuprawniony naruszył względem nich zasadę równego traktowania w zatrudnieniu), jak również nie wskazali odpowiednich przepisów prawa materialnego jako naruszonych w tym zakresie. Dlatego należało uznać, że powodowie nie przedstawili obiektywnych motywów świadczących o potrzebie rozpoznania skargi kasacyjnej.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i orzekł o kosztach postępowania

kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[l.n]